

Třicetiletá válka - průběh

1618 – 1648

Ptáčníková Ivana

Příčiny třicetileté války - shrnutí

- zosťření náboženských rozporů
- nerovnoměrný hospodářský vývoj evropských zemí
- politické rozložení moci v Evropě
- oslabení moci Habsburků

Vznik dvou táborů

• katolický tábor:

- Habsburkové (španělští i rakouští)
- katolická Liga v říši
- papežský dvůr
- polská království

• protestantský tábor:

- protestantská Unie v říši
- Nizozemí
- Francie (katolická)
- Anglie
- Švédsko
- Dánsko

Fáze třicetileté války

- 1. válka česká (1618–1620)
- 2. válka falcká (1621–1623)
- 3. válka dánská (1625–1629)
- 4. válka švédská (1630–1635)
- 5. válka švédsko-francouzská (1635–1648)

1. válka česká

1618 - 1620

Stavovské povstání - opakování

- r. 1617 přijetí Ferdinanda II. Štýrského českým králem → posílení katolické šlechty
- jaro 1618 – sjezd nekatolických stavů do Prahy
- 23.5.1618 – pražská defenestrace
 - otevřené povstání českých nekatolických stavů proti Habsburkům
 - počátek třicetileté války

Nové uspořádání

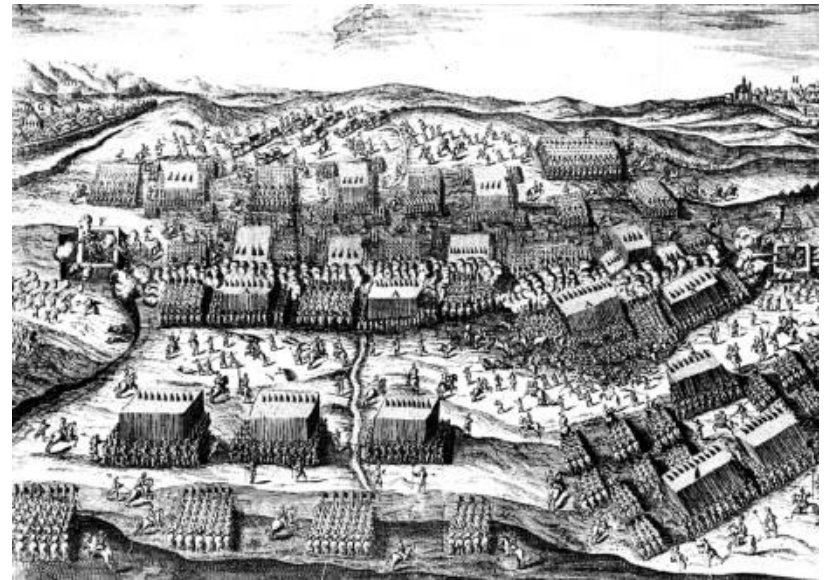

- nová stavovská vláda – 30 direktorů
- r. 1619 † císaře Matyáše – Ferdinand II. Štýrský prohlášen za sesazeného
- v srpnu 1619 novým králem zvolen kalvinista Fridrich Falcký („zimní král“)
- počátek válečných akcí (stavovská X katolická vojska)

Bílá hora

- 8.11.1620 rozhodující bitva na Bílé hoře
- stavovské vojsko → úplná porážka
- útěk Fridricha Falckého z Prahy
- konec války české

Bitva na Bílé hoře u Prahy v roce 1620

Důsledky Bílé hory

- králem opět Ferdinand II. Štýrský
- konfiskace majetku odsouzených povstalců
- 21.6.1621 staroměstská exekuce – poprava 27 účastníků odboje
- zahájení rekatolizace (zrušení Majestátu)
- r. 1627 – Obnovené zřízení zemské

Průběh třicetileté války

TŘICETILETÁ VÁLKA

- Území bojující proti Habsburkům
- Španělští Habsburkové
- Rakouští Habsburkové

0 500 km

- ① 1618-1623: Česko-falcká válka
- ② 1625-1629: Tažení Kristiána IV. Dánského, tzv. dánská válka
- ③ 1630-1632: Tažení Gustava Adolfa, tzv. švédská válka
- ④ 1635: Francouzská intervence do Španělské říše
1642: Obsazení Roussillonu
1643: Francouzské vítězství u Rocroi
- ⑤ 1645-1648: Vpád Švédů do Čech, francouzské boje

2. válka falcká

1621 - 1623

Fridrich Falcký X Ferdinand II.

- boje z českých zemí přesunuty na území Falce
- Fridrich Falcký poražen:
 - ztráta Horní i Dolní Falce
 - ztráta hodnosti kurfiřta
 - rozpad protestantské Unie

3. válka dánská

1625 - 1629

Král Kristián IV.

- nová protihabsburská koalice (Nizozemí, Dánsko, Anglie)
- v čele dánský král Kristián IV.
- r. 1626 vpád do Svaté říše → porážka u Dessavy a u Lutteru
- r. 1629 – mírová smlouva v Lübecku
- zásluhu na úspěchu habsburské strany → **Albrecht z Valdštejna**

Albrecht z Valdštejna

- původně luterán →
přechod ke katolictví
- boj na straně Habsburků –
odměněn
- na vlastní náklady verbování a
financování armády – vrchní
velitel habsburských vojsk
- velké úspěchy, ALE obava z
jeho moci → odvolán z
velení, ale prohry, povolán
zpět

Albrecht z Valdštejna

4. válka švédská

1630 - 1635

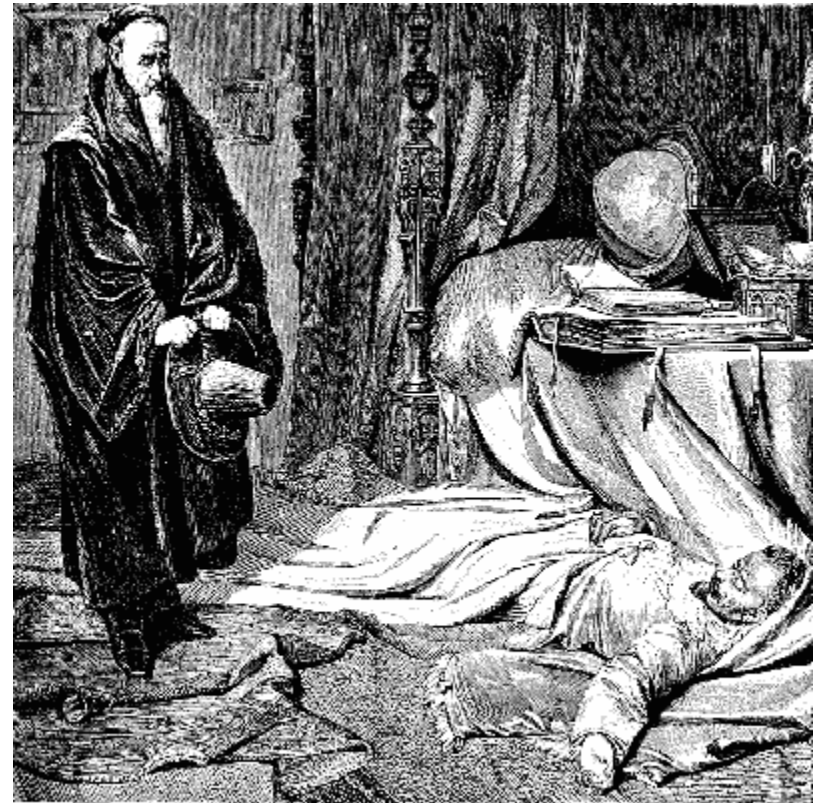

Švédský král Gustav II. Adolf

- Francie – finanční podpora protihabsburské koalice
- nová koalice v čele s Švédskem – král Gustav II. Adolf
- počáteční úspěchy – průnik do Čech
- Albrecht z Valdštejna povolán zpět
- r. 1632 bitva u Lützen → † Gustava II. Adolfa
- posila ze Španělska – zatlačení Švédů na sever

Zrada Albrechta z Valdštejna?

- Valdštejn pověřen jednat se Švédy o míru
- podezření ze zrady – tajné vyjednávání také s Francií a českou emigrací
- → nedůvěra z obou stran
- → souhlas císaře s likvidací Valdštejna
- únor 1634 Valdštejn zavražděn v Chebu

THE DEATH OF WALLENSTEIN.—SEE THE ASSASSINATOR CONTEMPLATES THE MURDERED KING. KARL PILNIK

Obléhání Prahy Švédy 1648
na rytině z *Theatrum Europaeum*

5. válka švédsko-francouzská 1635 - 1648

- pomoc Švédům - otevřený vstup Francie do války
 - katolická
 - politika kardinála Richelieu
- ztráta náboženského charakteru války – boj o území a moc v Evropě
- dlouhé období bez rozhodujících střetnutí
- r. 1637 † Ferdinanda II. – nástup Ferdinanda III.
- od r. 1644 mírová jednání
- r. 1645 – bitva u Jankova (nejkrvavější)
- 24.10. 1648 → VESTFÁLSKÝ MÍR

Kardinál Richelieu

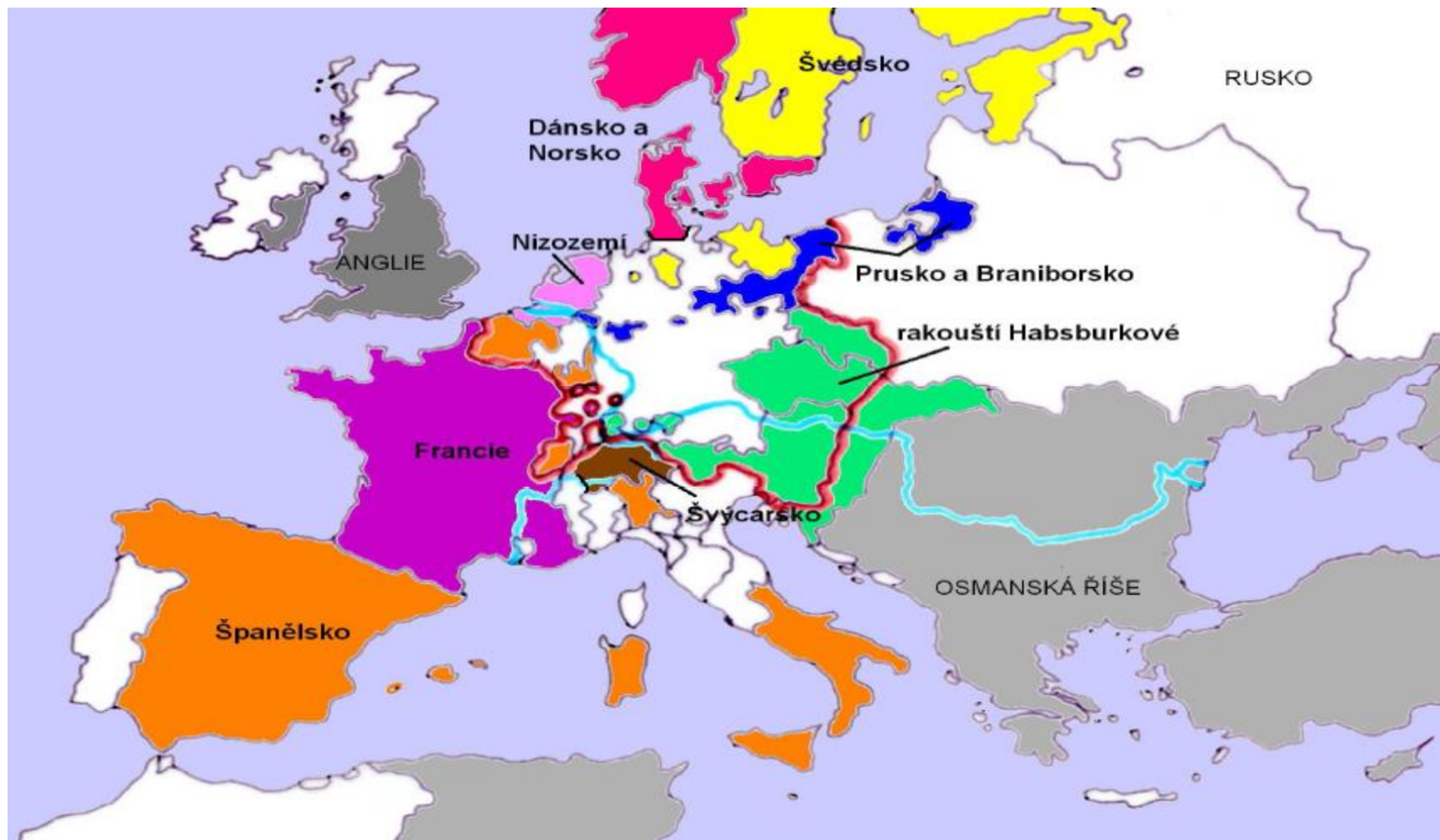

Ferdinand III.

Důsledky třicetileté války

- oslabení moci Habsburků
- nezávislost Nizozemí, Švýcarska
- územní zisky Bavorska, Saska, Braniborska
- vzrůst moci Francie a Švédska + územní zisky
- Střední Evropa:
 - vysílena válkou
 - absolutismus
 - nástup rekatolizace
 - utužení nevolnictví

Poválečné uspořádání Evropy

Europe, 1648

— Holy Roman Empire

